

**Stockholms
universitet**

Verksamhetsberättelse för professur i Stockholms historia, 2010-11 (2005-2011)

Professuren i ”historia, med inriktning mot Stockholms historia”, var en gåva från regeringen till Stockholms stad i samband med stadens 750-årsjubileum år 2002. Professuren lades vid Stockholms universitet, som budgetåret 2003 tillfördes en miljon kronor för ändamålet. Inom universitetet förlades den nyinrättade tjänsten till historiska institutionen. Under en tvåårig beredningstid för utlysning av professuren tillsattes två forskarassistenter med inriktning mot Stockholms historia, båda finansierade med professorsmedlen. Dessa utlöpte sista december 2004.

Professuren innehas sedan våren 2005 av Sven Lilja. I tjänsten ingår 70 % forskning och 30 % undervisning och annan verksamhet. Lilja har innehaft tjänsten från maj 2005 på halvtid och från januari 2006 på heltid. Han är sedan 1 september 2011 pensionerad på halvtid och upprätthåller stockholmsprofessuren på den resterande halvtiden.

Professuren är för närvarande samlokaliserad med Stads- och kommunhistoriska institutet, och innehavaren har från början haft ett aktivt och fruktbarande samarbete med institutet, dess föreståndare professor Lars Nilsson och institutets övriga personal.

Forskning

Lilja har under sin hittillsvarande tjänstetid som professor i Stockholms historia publicerat 11 artiklar och varit redaktör för (ensam eller i samarbete) 4 antologier, huvudsakligen inom området urban miljöhistoria med inriktning mot regionen Storstockholm. (bilaga 1)

Han har under läsåret 2010-11 publicerat en artikel om miljöpolitikens intåg i Stockholms fullmäktige under efterkrigstiden. Han har även fört vidare sina forskningar kring efterkrigstidens miljöpolitik och Stockholms allmänna miljöhistoria. Inom kort kommer, under Liljas redaktion, en forskningsrapport rörande södra Storstockholms kustmiljö. Rapporten är en slutrapport, och den tredje i en serie rapporter från ett jämförande tvärvetenskapligt projekt under ledning av Lilja. Projektet har forskat om förmoderna kustmiljöer i Södertörn och Estland/Ösel. Utöver en extensiv projektsammanfattning på svenska och engelska bidrar Lilja med en större artikel om sambandet mellan klimat och skördekriser i Storstockholmsområdet.

Lilja och Nilsson verkar aktivt för att stärka den stadshistoriska orienteringen på forskningen vid historiska institutionen, Stockholms universitet. Arbetet har resulterat i att historiska institutionen nu har en post-doctjänst i urbaniseringens miljöhistoria. Tjänsten innehas av Stephan Barthel systemekolog med historisk inriktning från Stockholm Resilience Center.

Lilja, Nilsson och Barthel har även arbetat med att utveckla ett förslag till forskningsprojekt i urban miljöhistoria, som är anpassat till historiska institutionens allmänna forskningsprofil.

Undervisning

Lilja har under sin tjänstetid handlett 15 fullbordade och godkända uppsatser på kandidat- och magisternivåerna, företrädesvis kring Stockholms miljöpolitik under mellan- och efterkrigstiden (bilaga 2). Bland uppsatserna från senaste verksamhetsåret märks Johan Hjärtbergs magisteruppsats *Stockholms skönhetsråd 1919–1939. En studie av historiebruk, skönhetsbruk och fulhetsbruk i det offentliga rummet* (vårterminen 2011), som nyligen belönades med Samfundet S:t Eriks och Stockholmsforskningens pris till bästa master- eller magisteruppsats om Stockholmsförhållanden 2011.

Lilja har härutöver en stående litteraturkurs för kandidatstudenter i stadens miljöhistoria, och han medverkar med en föreläsning om urban miljöpolitik med inriktning mot Stockholm vid en grundkurs i samtidshistoria. Han har också tillsammans med Lars Nilsson kursansvaret för den populära och välbesökta kursen *Stockholms historia* (15 högskolepoäng). Kursen ligger på grundnivå, ges under vårterminerna i halvfart på kvällstid och riktar sig i första hand till stockholmsintresserad allmänhet med universitetsbehörighet. Vidare har Lilja, Nilsson och Barthel under höstterminen 2010 hållit en internationellt orienterad kurs kring temat *Urban Environmental History*.

Lilja handleder fem doktorander, varav två inom det stadshistoriska fältet allmänt och en inom Stockholms historia. Han har under läsåret 2010-11 varit studierektor för forskarutbildningen vid historiska institutionen på Stockholms universitet, men har sedan 1 juli 2011 lämnat det uppdraget.

Utåtriktad verksamhet

I universitetsprofessurer ingår en tids- och innehållsmässigt ospecificerad tjänstedel utöver forskning och undervisning, som vanligen går under beteckningen ” tredje uppgiften”. Den kan bestå av olika slags universitetsexterna verksamheter. Inom den ramen har Lilja under sin tjänstetid hållit 16 föredrag mm med stadshistorisk och stockholmsinriktning, företrädesvis inom området urban miljöhistoria. (bilaga 3)

Lilja är sedan våren 2010 suppleant i Samfundet S:t Eriks styrelse, och ingår där i den grupp som bedömer anslagsansökningar inkomna till Samfundets anslagsgivande fonder. Lilja är även medlem av redaktionsgruppen för St Eriks Årsbok, och har i den rollen dels författat en egen artikel för årsboken 2011, och dels hjälpt till att rekrytera historiskt inriktade författare till årsbokens tema ”offentliga rum”.

Härutöver har Lilja sedan ett antal år varit medlem av Stockholms Läns Hembygdsförbunds tätortsgrupp, och han är ledamot av La commission internationale pour l'histoire de villes.

SL/2011-10-24

Bilaga 1

Liljas publikationer rörande stockholmregionens historia 2006-2011

Antologier:

- 1) *Människan anpassaren - människan överskridaren . Natur, bebyggelse och resursutnyttjande från sen järnålder till 1700-tal med särskild hänsyn till östra Mellansverige och Södermanlands kust.* (Södertörns högskola/Södertörn University College. Research reports 2006:4. Rapport 1 från projektet *Förmoderna kustmiljöer; with English summaries.*.) 2006.
- 2) *Makten i Stockholm. Stockholms politiska samtidshistoria - partier, politik och omvärld under efterkrigstiden.* (Monografier utg. av Stockholms stad 187. Utg. tills. m. Anders Gullberg. Stockholmia förlag.) 2008.
- 3) *Leva vid Östersjöns kust/Living by the Baltic Sea. En antologi om resursutnyttjande på båda sidor om Östersjön ca 800-1800.* (Södertörns högskola/ Södertörn University College. Research reports 2008:3. Rapport 2 från projektet *Förmoderna kustmiljöer; with English summaries.*.) 2008.
- 4) *Living City. An anthology in urban environmental history.* (Utg. tills. m. Mattias Legné. Formas förlag.) 2010.

Artiklar:

- 5) "Stockholms klimathistoria – några reflexioner och perspektiv." (*Sakta vi gå genom stan. Stadshistoriska studier tillägnade Lars Nilssons den 31/5 2005.* Red. Mats Berglund, Stockholmia förlag.) 2005.
- 6) "Klimatet, staden och industrisamhället – en essä om historia och klimat" (*I all anspråkslöshet ... En vänbok till Lars Björlin.* Red. Kekke Stadin. Södertörn Studies in History 2.) 2005.
- 7) "Lokala klimatkriser och kronans intressen – en fallstudie av tiondets variationer i Södertörns kustsocknar ca 1570-1630." (Sven Lilja, red., *Människan anpassaren - människan överskridaren . Natur, bebyggelse och resursutnyttjande från sen järnålder till 1700-tal med särskild hänsyn till östra Mellansverige och Södermanlands kust.* Projektet *Förmoderna kustmiljöer*, rapport 1. Södertörn University College. Research reports 2006:4)
- 8) "Valresultat och mandat i Stockholms fullmäktige under efterkrigstiden." (Gullberg, A och Lilja, S. red., *Makten i Stockholm. Stockholms politiska samtidshistoria - partier, politik och omvärld under efterkrigstiden.* Stockholmsmonografier, Stockholmia Förlag 2008)
- 9) "Miljöpartier i stockholmpolitiken 1966-2006." (Gullberg, A och Lilja, S. red., *Makten i Stockholm. Stockholms politiska samtidshistoria - partier, politik och omvärld under efterkrigstiden.* Stockholmsmonografier Stockholmia Förlag 2008)
- 10) "Klimatet, döden och makten - 1690-talets klimatkrise i Estland och östra Mellansverige." (Sven Lilja, red., *Leva vid Östersjön. En antologi om resursutnyttjande på båda sidor om Östersjön ca 800-1800.* Projektet *Förmoderna kustmiljöer*, rapport 2. Södertörn University College 2008:3)

- 11) "Skärgården och stormaktstidens Stockholm - impulser från en växande stad" (*Skärgård och örlog- Nedslag i Stockholms skärgårds tidiga historia*. 2009. Kungl Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Konferenser 71.)
- 12) "En grön historia. Stockholm i ett ekologiskt perspektiv" (Ulf Sörensson, red. *Stockholm den gröna storstaden*. S:t Eriks Årsbok Stockholm 2009.)
- 13) "Stockholms atmosfär. Perspektiv på Stockholms luft- och klimathistoria." (Knudsen, Knud och Örnberg, Jakob, red., *Polyhistor. Fyrstemagt - Renaessancen - Bystudier - og Historien brug. Festschrift til Helge Gamrath*. Aalborg universitetsforlag 2009)
- 14) "The Atmosphere of the City. Climate in the history of Stockholm." (Mattias Legné and Sven Lilja, eds., *Living City. An anthology in urban environmental history*.) 2010.
- 15) "‘Miljö’ som makt i stockholmspolitikerna 1961-1980." (Nilsson, T. red, *Stockholm blir välfärdsstad. Kommunalpolitik i huvudstaden efter 1945*. Monografier utg. av Stockholms stad, s. 295-331) 2011.

Kommande:

Antologi:

Sven Lilja, red., *Fiske, jordbruk och klimat i Östersjöregionen under förmodern tid..* (Södertörns högskola/Södertörn University College. Södertörn Academic Studies 45. Rapport 3 från projektet *Förmoderna kustmiljöer*; with English summaries.) 2011.

Artiklar:

"Klimat och skördar ca 1530-1830." (Sven Lilja, red., *Fiske, jordbruk och klimat i Östersjöregionen under förmodern tid*. (Södertörns högskola/Södertörn University College. Södertörn Academic Studies 45. Rapport 3 från projektet *Förmoderna kustmiljöer*, 2011.)

"Förmoderna kustmiljöer" - En projektepilog./Pre-Modern Coastal Environments - A Project Epilogue." /svensk och engelsk version/ (Sven Lilja, red., *Fiske, jordbruk och klimat i Östersjöregionen under förmodern tid*. (Södertörns högskola/Södertörn University College. Södertörn Academic Studies 45. Rapport 3 från projektet *Förmoderna kustmiljöer*, 2011.)

"De första offentliga rummen" (*Offentliga rum*. Samfundet S:t Eriks Årsbok 2011. Red. Ulf Sörenson.)

Bilaga 2

Fullbordade och godkända kandidat- och magisteruppsatser kring stockholmregionens historia 2006-2011 handledda av Sven Lilja

1. Teresa Häll: Miljonprogrammet och miljön. Hänsynstaganden till och kritik mot miljön i Tensta på södra Järvafältet. (C-uppsats, vårterminen 2006)
2. Ronnie Persson: Den glömda gröna alliansen. Miljöpartiet och Stockholmspartiet alliansen under valet 1988. (C-uppsats, vårterminen 2006)
3. Inger Andersson: Bytte Stockholmspartiet sida? En studie i Stockholmspartiets ideologi från Agneta Dreber till Stella Fare. (C-uppsats, höstterminen 2006)
4. Martin Jelder: En bebyggelsehistorisk studie av Frötuna och Länna skeppslag vid 1500-talets mitt. (C-uppsats, höstterminen 2006)

5. Terese Laine: Centerpartiets uppgång och fall år 1966-1982 - en studie av Centerpartiets miljöpolitik. (C-uppsats, höstterminen 2006)
6. Johan Gustafsson: En grön dimension? En studie av miljöpolitiken i Stockholms kommunfullmäktige 1966-1976. (C-uppsats, vårterminen 2007)
7. Emilia Snäll: Betongpartiet (s) - en studie i socialdemokraternas miljöpolitik före och efter Almstriden. (kandidatuppsats, höstterminen 2007)
8. Anna Brosten: Den konservativ-liberala vägen: Moderaterna och ekologismen - samspel eller konflikt? Ekologism kontra ekonomi- och tillväxtpolitik i Stockholmsmoderaternas motioner i Stockholms fullmäktige 1970-2008. (kandidatuppsats, vårterminen 2008)
9. Germund Kadin: Rosornas miljö. En studie av Stockholms socialdemokraters miljömotioner 1988-2006. (magisteruppsats, vårterminen 2009)
10. Helena Zeidlitz: Skolplan och ideologi i Stockholm 1991-2004. (kandidatuppsats, vårterminen 2009)
11. Natalja Kolacarić: Den miljöpolitiska utmaningen. De etablerade partiernas reaktioner på miljöpartiets inträde i Stockholms fullmäktige 1991. (kandidatuppsats, höstterminen 2009)
12. Emil Johansson: En ensidig satsning. Vänsterpartiets miljöpolitik under Dennispaketet. (kandidatuppsats, vårterminen 2010)
13. Niklas Krokbäck: Miljöpolitiken i Stockholm under 1950-talet. En undersökning om hur miljöpolitiken såg ut i Stockholms kommunfullmäktige under 1950-talet. (kandidatuppsats, vårterminen 2010)
14. Jessica Eriksson: Miljöfrågan. Skillnader mellan Socialdemokraterna, Moderaterna och Centerpartiet avseende miljöfrågan i Stockholms kommunfullmäktigemotioner under åren 1956-1982. (kandidatuppsats, höstterminen 2010)
15. Johan Hjerberg: Stockholms skönhetsråd 1919-1939. En studie av historiebruk, skönhetsbruk och fulhetsbruk i det offentliga. (magisteruppsats, vårterminen 2011)

Bilaga 3

Liljas externa föreläsningar och anföranden med inriktning mot stadshistoria och Stockholms historia 2005-2011.

- 1) "Metropolers historiska ekologi – perspektiv på Stockholms miljöhistoria i en större värld" (Föreläsning vid konferensen *Stadens miljöhistoria*. Stads- och kommunhistoriska samfundets årsmöte, Stockholms universitet 27 april 2005.
- 2) "A climate history of Stockholm - some perspectives and ideas." (Föreläsning inför Internationella stadshistoriska kommissionens seminarium vid världshistorikerkongressen i Sidney 3-9 juli 2005)
- 3) "A climate history of Stockholm - some perspectives and ideas." (Föreläsning vid konferensen *Thinking through the Environment*. VIII Turku Methodological Conference, VI Nordic Environmental History Conference, Åbo 15-17 september 2005)
- 4) "Stockholms historia - en skänk från ovan." (Café Ledande forskning, SU 8 november 2005)
- 5) "A climate history of Stockholm - some perspectives and ideas." (Föreläsning fakultetsseminariet *Urban History at Stockholm's University*, 22 november 2005.)
- 6) "Miljödimensionen i stockholmspolitiken." (Anförande vid Stadshistoriska samfundets årsmöte Stockholms universitet, 11 maj 2006. Tema: "Politiken i stadshuset.")

- 7) Initiativtagare, koordinator och sessionsansvarig för temat "Urban Environmental History" vid *The Eighth International Conference on Urban History*, Stockholms universitet augusti 2006.
- 8) "Huvudstadens atmosfär - reflexioner och perspektiv på Stockholms luft- och klimathistoria" (Anförande vid Observatoriekullens dag den 9 september 2006, *Väderobservationer vid Stockholms observatorium 250 år.*)
- 9) "Naturen och Stockholms moderna historia." (Anförande vid konferensen *Vilken stad!?* ABF-huset 10 februari 2007)
- 10) Medverkan i rundabords-session om Hållbara städer vid Nordiska Historikerkonferensen i Reykjavik 10 augusti 2007.
- 11) Medverkan i panelsamtal om klimat på SU:s forskardagar, Aula Magna Stockholms universitet, 18 oktober 2007.
- 12) "Stadens atmosfär. Klimat och luft i Stockholms historia." (Öppna tisdagsföreläsningar, Aula Magna, Stockholms universitet, 10 november 2007.)
- 13) Organisatör av releaseseminarium inför utgivningen av antologin *Makten i Stockholm. Stockholms politiska samtidshistoria - partier, politik och omvärld under efterkrigstiden.* 2008-06-10.
- 14) "Skärgården och stormaktstidens Stockholm - impulser från en växande stad" (Föreläsning på Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien vid konferensen *Stormaktstidens örlogshamnar i Stockholms skärgård - fallstudie Djurhamn*, 23 oktober 2008.)
- 15) "Klimat och väder i Stockholms historia" (Öppna tisdagsföreläsningar, Stockholms universitet, 13 april 2010.)
- 16) "The Sound Toll registers as a mirror of Stockholm's foreign trade, c. 1770-1790." (Föreläsning vid workshop: *Sound Toll Registers online - first proof. STR online as an instrument for historical research.* University of Groningen 10-11 juni 2010.

Kommande:

"Lager på lager - Stockholm under tvåtusen år" (Föreläsning 26 november 2011, tills. m. Torun Zachrisson docent i arkeologi, i föreläsningsserie organiserad gemensamt av Stockholms universitet och Kulturhusets Bibliotek Plattan.)